

turan aksoy

Inward/
İçeriye Doğru

DEPLASMAN 2019

Yaniltıcı Bir Gölge
A Misleading Shadow
Μια Παραπλανητική Σκιά— 2022

Nesnesi güçlendikçe fotoğrafçı, tekil değildir artık. Çoğula dönüşüp gölgeler olarak görünürler.

Καθώς το αντικείμενο ενδυναμώνεται, ο φωτογράφος δεν είναι πια μόνος. Πολλαπλασιάζεται και εμφανίζεται ως σκιές.

As their objects become more assertive, the photographer is no longer singular. They become plural and appear as shadows.

Bulutlar

Hızla atılan birkaç adımla kolayca havalandıktan sonra eşsiz güzellikteki bulutlara, bulutların boşlukta salınırcasına şehrin üzerinde duruşuna, bedenine çarpan havanın tatlı serinliğine yönelmiş ilgisinin içerisinde aşağıya, şehrin, evlerin, evlerin pencerelerinden yansıyan akşam ışığının, tepelerin, tepelerdeki ağaçların, yukarıdan görünüşüne kaygısızca baktı.

Ot bir güz yaprağına dedi ki, "Düşerken çok ses çıkarıyorsun! Kış düşlerimin hepsi uçup gidiyor." (16) Halil Cibran

İçeriye Doğru İmkansız Bir Köprü— 2020

turan aksoy'un el yapımı sanatçı kitapları: öngörülemez derecede durumsal olan bir yapı ve düzen oluşturma eylemi

MÜMTAZ SAĞLAM

Turan Aksoy'un sanatı, anlatımcı olmayan mesafeli bir imgelemin ürünüdür. İki ya da üç boyutlu bir düzlemde, soyutlanmış figür ve nesnelere oluşan kırılmalı bir yapıya sahiptir; ancak duyarlı ve indirgenmiş zihinsel varsayımlarla ilişkilendirilebilir. Dolayısıyla, bir yandan arınırken, diğer yandan tuhaflaşır ve alışık olmadığımız bir gösterim mantığı üzerinden nesne, imge ve mekân bağlantılarıyla ironik ve tepkisel yorumlara ulaşır. Aynı zamanda, mekânsal bir yalnızlaşmanın yansıdığı, sessiz ortamlar yaratır. Ve bu süreç; benimsenen üslûp-dil tercihi doğrultusunda kendini çeşitleyen deneysel katkılarla zenginleşerek devam eder.

Aksoy belirli aralıklarla, sınırlı sayıda üretilen el yapımı kitap fikrini ve pratiğini de çekici bulur. Özgün bir biçimlemeyle birbirine eklenerek boyutlanmış özel bir ifade alanı yaratır kendine. Bu esnada kimi sayfa düzenlemeleri, neredeyse üç boyutlu bir sanat nesnesine dönüşürken, elde ettiği görsel bütünlük uyarınca kavramsallaşan bir niteliğe de bürünür. Böylece, bir tema ya da soruna odaklanan ve kendi biçimsel yapısını tayin ederek başlı başına bir gösterim alanına dönüşen bu pratik; aslında ilişkilendirme olasılıklarından türeyen gerilimli ve dinamik bir niteliğe sahiptir. Dolayısıyla Aksoy'un el yapımı kitap deneyimini, bir akış sürekliliği içinde tasarımsal, görsel ve yazılı olanın bir aradallığında boyutlanan deneysel sanat nesnelere olarak tanımlamak yerinde olur. Nitekim burada; yaratıcı yazım ve anlatım teknikleriyle de ayrılan, bütüncül bir mekânsal duyum ve seyirlik etkisiyle kitap tanımının sınırlarını zorlayan alışılmadık bir süreç ve sonuç karşımızdadır.

gölge meselesi ve eksilen gerçekliğe dair bir sorgulama

Gölge, varlık ve yokluğun mutlak varsayımsal göstereni olmasına karşın birçok tasvirde kendini gizler. Işığın yerini alan mutlak bir imge ve/veya şekilsel bir örtü gibidir. Yine de mevcut tahayyülü, duygu eklentisi olarak derinleştiren etkisiyle, biçimsel kavrayışı gerçekçi duyuya taşır. Dolayısıyla sirayet ettiği alanda negatif anlam unsurlarının, mutlak ve geçerli bakışı öne çıkarmanın bir yolu olarak kullanılır. Gölgesiz bırakılan her resim, boyutsuz ve gerçek dışı ya da gerçeküstüdür. O yüzden gölge, görüntüyü normal ve gerçek kılan bir katkı; nesne ve figürü tamamlayan, mecazi bir bütünlüktür.

Turan Aksoy, gölge üçlemesi olarak nitelediği kitap pratiğinde, gölgeyi tam da bu bağlamda ele alır ve fiziksel varlığı hakikate taşıyan bir etki olarak değerlendirir. Gerek geleneksel tasvirde, gerekse fotoğraf ya da resimde duyumsanan mevcudiyetsizliğin dokunaklı sonuçlarına bu kavram-durum

üzerinden ulaşmayı hedefler. Boyutsuzlaştırıcı bir tercihin, hareket ya da derinlik yoksunluğuna dair bir algılamının neden olduğu eksikliğin tarihsel ve kültürel nedenlerini anlamaya çalışır. Gölgeyle açıklanan görme eksikliğinin, simgesel tasvirde iskalanan gerçekliğin, aslında dünyayı bütünleştiren bir durum olduğunun bilincindedir. O yüzden Aksoy el yapımı kitaplarında, gölgeyi hem fiziksel bir durum, hem de oyunsu bir plastik unsur olarak görmekte, temsili güçlendiren niteliğine ve gücüne dair ironik vurgularda bulunmaktadır.

Aksoy'un 2017 yılında tamamladığı *Minyatürün Gölgesi* adlı kitap bu bakışın ilk örneğidir.¹ Bilindiği üzere minyatür, el yazması eseri bütünleyen görselleri tanımlar. Ve ağırlıklı olarak, iki boyutlu, simgesel, gölgesiz ve dolayısıyla boyutsuz ve şematik bir tasviri niteler. Özellikle Osmanlı'da Doğulu bakışı, inanç ve siyaset ekseninde belirleyen kültürel ve siyasal bir olgudur. Aksoy, burada, öncelikle gölge olasılıklarını ima eden ironik ve saydam düzenek çizimlerine yer verir. Abartılı görselleştirme pratiğinin tarihsel işlevini hazır görüntü unsurlarıyla, kağıt heykele dönüşen bir yapılanmayla ya da cepli bir sayfada sunulan kumaşla (kaftan bezi ya da mendil) taçlandırır.

Minyatürün Gölgesi, farklı eklenti ve görüntü-imge olasılıklarına yer veren deneysel bir tasarıma sahiptir. İktidar dilinin siyasi niteliğini hicveden ve dil deformasyonu başkalaşan farklı bir *nakişresim* önerisi ya da öngörüsü gibidir. Geleneksel görsel dilin abartılı ve özenle kurulan düzenini ters-yüz eden, daha kuralsız bir yaratıcı girişimle ideolojik bakışın karşısına geçmektedir. Farklı ve değişken sayfalarda gerçekleştirdiği kolaj-montajla adeta kendi içinde sarsılan yeni gölgeli alanlar yaratmaktadır. Burada sivil bir dil-anlam ya da görünümün, tekinsiz bir görsel ortamın ve mecazen gölgeli bir tasavvurun peşine düşüldüğü ortadadır.

Kitaplara hapsedilen bir tasvir biçimini, kendi resimsel özgürlüğüne kavuşturmak isteyen bu yaklaşım; minyatürün (yeterince cazip bir duyuş ve düşünüş biçimi olmakla birlikte) gölgeyle yakaladığı cisimselleştirme parıltısından çekinen duruşunu; imgenin temsilinde yüklendiği siyasi bağlam açısından değerlendirir ve açıkça hicveder. Oluşan boşluğa ve itiraza dikkatleri çekerek, gölgeli ve sivil bir alan inşa eder. Kural ve kaidelerle kurulan gerilimden uzaklaşarak, Doğulu referansların ötesinde yapılanan ve simge resimlerde açığa çıkan *absurd* başkalaşıma da ayrıca dikkatleri çeker.

Bu bağlamda Aksoy'un 2022 tarihli *Yanılıcı Bir Gölge* adlı el yapımı kitabı da gölgenin değişken biçim ve anlam oluşturma yetisiyle ilgilenir.² Burada kişileri, farklı anlarda ve farklı ortamlarda sabitleyen bir anonim fotoğraf dizisi, öncelikle geçen zaman bağlantısızlığının ironik örnekleri olarak sergilenir. Ancak, her biri önemli bir anı görünür kılan bu anonim gerçekliğin ve mizansenin; bir anda harici bir öznenin (fotoğrafçı) müdahalesiyle savrulduğu görülür. Her görüntüye gölgesini bırakan fotoğrafçının bu nafîle eylemi, aslında dayanılmaz derecede cazibeli. Sayfa dizilimleri bu yüzden, güvenli bir siyah-beyaz görüntü evreninin, gölgeyle manipüle edildiği arızalı bir görünüme sahiptir. Mevcut hâliyle zaten deneyselleşen bu girişim, bir bakıma bireysel tarihin, bilginin ve anlamın yön değiştirerek yeniden kazanılması gibi tuhaf bir duygusallığın eşliğinde biçimlenmektedir.

¹ Turan Aksoy, *Minyatürün Gölgesi*, 2016-2017, El Yapımı Bir Sanatçı Kitabı, İstanbul, 2016-2017.

² Turan Aksoy, *Yanılıcı Bir Gölge / A Misleading Shadow*, buluntu fotoğraflar ve metinlerden oluşan el yapımı sanatçı kitabı, Türkçe, İngilizce ve Yunanca, İngilizce çeviri: Ahu Salahi, Yunanca çeviri: Düriye Gökçebağ, 61 sayfa, İstanbul 2022.

Yanılıcı Bir Gölge'de, görüntülenelerin değil, görüntüleyenin gölgesine odaklanan bir yaklaşım belirleyicidir. Aksoy, tasnif edilmiş bu fotoğrafların tümünde görüntüye sirayet eden, bir kusur hâli gibi duran işlevsiz bir gölgenin peşine düşer. Gölgenin neden olduğu psikolojiye ve fotoğrafçının kendisine odaklanır. Zayıf ve kırılğan bu değişken karaltının uzantılarını özenle bir araya getirerek yeniden anlamlandırmayı dener. Gölgenin farkına varıldığında, adeta esas görüntü ötelendiğini, verilen pozlar değerini yitirdiğini söyler. Anlık oluşan karaltının tarafsız ve tekil durumu ya da konumu ilginçtir onun açısından.

Burada fotoğrafı bozan şey, yani gölge, aslında bir görsel zenginlik ve anlam katkısıdır ona göre. Dahası, fotoğrafçının (sanatçının) gölgesi ile görüntüye müdahalesi, çerçeveye girme fantezisi, görüntüyü dünyevileştirmektedir. Farkında olmadan zamana tanıklığını, kendi görünürlüğü üzerinden tuhaflaştırır ve görüntüye fazladan katılan bu imge-silüet; mutlu anlar pozunun kurgusal gerçekliğinin başlıca kanıtı gibidir. Işığı arkasına alarak ve istemsizce resme dahil olan imgenin anonim bağımsızlığını sekteye uğratarak, gizemli konumunu, bakışın yönünü ve kadrajını yeniden belirlemektedir. Kaçınılmaz biçimde fotoğrafa eklenen bu davetsiz misafir, gölgesiyle aslında fazladan bir kimseyi temsil ettiği için Aksoy'un bu denli ilgisini çekmektedir.

İçsel bir kendine bakış denemesinin mekânsal bağlamı: İstanbul

Turan Aksoy'un el yapımı kitap pratiği, kentsel uzam ve özne ilişkilerine atıflı bir düşünme ve sorgulama çabası içinde biçimlenen iki ayrı çalışmayla da İstanbul'a yönelir. Aksoy; yaşam deneyimlerinden arındırılmış, hatta yasaklanmış mekânları özgülleştirme çabası içinde gibidir. Dahası, maruz bırakıldığımız psikolojinin yalnızlaştırıcı etkisini ve yaşanan sessizliği, bu kapsamda ısrarla vurgulayarak, gelişen bireysel tepkilerini kitaplarına taşır. Park, cadde, sokak, yol ve yokuş gibi ara ve eşik kent mekânlarında aksayan kolektif yaşam kültürünün neden olduğu olumsuz ruh hâlini, duygu yoğunluğu içinde ve etkili bir şekilde kitap sayfalarında yansıtır.

Aksoy'un kent deneyimlerinin izini süren görsel düzenlemeleri, elle tutulan bir kayıt-günce dolayımında bir çabadır ve enerjiyle yüklüdür. Karanlık ve kaos içindeki bir anlatı düzeninin uzantıları hâlinde bu yapıntı kitaplara dönüşür. *Deplasman* (2019)³ ile *İçeriye Doğru İmkânsız Bir Köprü* (2020)⁴ adlı iki ayrı çalışma, bu yaklaşımın iki ayrı ürünüdür. Yer değiştirme gibi, sınırları ihlâl eden kentsel deneyimler, özellikle siyasal ve toplumsal gündemin belirleyici olduğu, yorucu bir psikolojik belirlenimin uzantısı olan puslu görüntüleri sanki bu kitaplar için üretmiş gibidir. *Deplasman* tam da bu anlamda kaos, istila ve sürgün gibi kavram ve eylemler aralığında oluşan bir ruh hâlinin izini sürerek, bir düzen ve kontrol meselesi bağlamında mekân duyumsamasıyla ilgilenir. Burada, *tecrit* ya da *kapatılma* gibi bir çağrışımla kirlenen ve yitirilen şeyler için, kasvetli bir dilin ve yorumun geliştirilmesi adeta kaçınılmazdır.

Dikkat edilirse Aksoy'un İstanbul görüntüleri, özne-mekân ve kentsel alan arasında beliren, zıtlık ve temas olasılıkları arasındaki gerilime ve duyarlığa sırtını dayar. O yüzden *Deplasman*; gözlemci bir

³ Turan Aksoy, *Deplasman*, Fotoğraf, stencil ve aforizmalardan oluşan el yapımı sanatçı Kitabı, İstanbul, 2019. (Alt başlıklar: Alelaide, Çit, Barikat, Sessiz Sessiz, Park, Cephe, Mahal, Nefes Nefese, Çimen ve, Karakol, Yavaş Yavaş, Korku ve)

⁴ Turan Aksoy, *İçeriye Doğru İmkânsız Bir Köprü / An Impossible Inbuilt Bridge*, 12 adet fotoğraf ve çizimle 12 ayrı metinden (aforizma ve alıntılar) oluşan sanatçı kitabı, 42 sayfa, Aralık 2020, Kıbrıs / Cyprus. (18 kopya olarak üretilmiştir.)

tavır eşliğinde biçimlenen, kentsel durumlara ilişkin, hüznü dolu, ama şaşırtıcı sonuçları da kapsayan bir uzam-zaman retorikidir. Duygusal bir boyutta, özgürce kendini kuran ve edebî bir dil üzerinden bütünlenen beyanlardan oluşur. Özellikle kamusal mekânların tarihselliğine, trajik bağlamda yaşanan değişimine yönelik bir bakış içindedir. Stencil ve graffiti estetiği ile vurgulanan, sıradan ve aykırı bir direniş kültürünü öne çıkaran yapısıyla, yitirilen mekânsal özgürlüğe, oluşan ürkütücü sessizliğe vurgu yapan duygusal bir çalışmadır.

İçeriye Doğru İmkânsız Bir Köprü de yine benzer şekilde, gündelik rota takibiyle öyküsel durumlar oluşturmaya çalışan ve köprü metaforuyla yaşanan içsel bir yolculuğu anlatan bir kitap. İstanbul'a adanmış, parçalı, katmanlı ve doğal olarak iki yakalı, kasvetli bir kent anlatısı. Burada kullanılan seçilmiş ve enerjisi yüksek olan her görüntü, neredeyse kendi fantezi düzenini kuran zihinsel örüntülere sahip. Dolayısıyla Aksoy'un yorumunu karakterize eden eskatolojik vurguların İstanbul ile bütünleşmesi; oluşan kozmik boşlukta bir deneyim mekânı olarak köprü imgesini yeniden inşa etmesi çok normal.

Köprü, iki yaka arasında geçiş imkânı sağlayan, mecazlarla yüklü bir kavram, mimari bir yapı unsurudur. Geçiş ya da bağlantı fikrini köprü imgesiyle birlikte düşünmek, aslında iki yaka arasındaki mesafeye takılıp kalmak demektir. Bir gündelik rutin olarak iki yönlü köprü geçişi ise, bir buluşmanın olduğu kadar, ayrışma ya da yalnızlaşmanın da sembolüdür aynı zamanda. Bu nedenle köprünün, ara bölge ve mesafe duygumunu trajikleştiren içsel bir metafora dönüşmesi kaçınılmazdır. Kitapta iki tam sayfaya yerleştirilmiş köprü görselinin orta yeri de bu bağlamda, bir kararsızlık hâline ve iki parçalı belirsizliklere vurgu yapmaktadır.

Turan Aksoy, *Deplasman* ile toplumsal ve siyasal ayrışmanın mekânları tuhaflaştıran etkisine yoğunlaşırken, *İçeriye Doğru İmkânsız Bir Köprü* ile son derece bireysel, içe dönük, köprüye ilişkin bir diyalogu hüznü bir şekilde ifade eder. Belki o yüzden, dev köprü silüetinin heykele dönüşen görüntüsünü, hayatı ve zamanı arkasına alan bir hayalet olarak görmeye başlar. Boş sokak ve yol görüntüleri bu tahayyülü fazlasıyla pekiştirir. Aksoy burada, ölümsüzlük arzusunu simgeleyen köprü ile taşınan pozitif-kolektif anlam ile bir nevi çatışarak onu ayrıştırmaktadır. Arka planda kalan ya da üzeri örtülen yıkım ve yok edilme gerçekliğine ilişkin şeyleri anımsatmaya çalıştığı da ayrıca ortadadır.

olağan dışı bağlantılarla dinamizm kazanan paradigmatik bir model

Turan Aksoy'un el yapımı kitap-yapıtları, malzeme deneyleri ve düzenekleriyle, yeni bir görsel evren yaratma ideali peşinde gerçekleşen tekinsiz bir yolculuğa benzer.⁵ Kurmaca yapımlara özgü belirsizliklere rağmen, görüntüleme ya da betimleme yoluyla, aşırı bir indirgeme ile simgeselleştirme

⁵ Aksoy'un burada değinilenlerin dışında Sultanmışın Gibi ve Durmaksızın Değişen Gölge adlı iki el yapımı kitap çalışması daha vardır. Sanatçının açıklamalarına göre; Sultanmışın Gibi Aksoy'un bir enstalasyon biçiminde sergilediği, sadece 4 adet üretilen ilk kitaptır. Sınıfsal ayrımların, yoklukların, dini, ahlâki terimler, deyimler kullanılarak, görseller aracılığıyla nasıl manipüle edildiğini gösteren çok sayıda internet haberi ve görsel ile onlara eklenmiş, eleştirel yazılardan oluşur. Gölge üçlemesinin son kitabı olan ve 2025 yılında tamamlanan Durmaksızın Değişen Gölge / Constantly Changing Shadow ise, Claude Monet' in "sürekli değişen ışık" sözüne atıfta bulunan ve anonim fotoğraflardan oluşan 46 sayfalık bir çalışmadır. Burada kullanılan fotoğraflar ışık ve gölge parçalanmaları nedeniyle figürlerin ve nesnelere birbiri içerisinde eridiği, izlenimci bir etki taşırlar. İç içe geçmiş iki kitapçık gibi tasarlanmış bu kitaptaki öncelikli bir diğer unsur ise, ışığın değişkenliğine vurgu yapan, değişmesine neden olan seçilmiş kelimelerdir. (Bu bilgiler, Turan Aksoy'un yazılı açıklamalarından alınmıştır. Ocak 2026)

yaklaşımı içindedir. Farklılıklarıyla yeniliğini koruyan bu anlatı düzlemi; ayrıca soyutlama ve ritim esaslı, tekrarlı biçim kazanan bir eğretilme ile tutarlı, etkili duygusal bir boyuta, ama aynı oranda durgun ve mesafeli bir görünüme sahiptir. Adeta şeylerin düzensizliğine adanmış, olgusal ve kopuk-mecazlarla, bitmek bilmeyen bir deney ve hasar alanıdır. Ya da; olağan dışı bağlantılarla dinamizm kazanan bilgi, özne ve duygu arasında beliren kavramsal ve paradigmatik bir modeldir...

Bilindiği üzere Aksoy'un sanatı; uzun zamandır, simgesel bağlamda betimlediği iç ve dış dünyanın koşulsuz birlikteliğinde gözlediği belirsiz, yansız, yönsüz ve eksik bilginin üzerine inşa edilir. Kendi içinde tutarlı bir evren tasarımını andıran radikal tespitlerden, duyarlı dokunuşlardan oluşur. Fantastik ve masalsı unsurları da çağrıştıran kopuk bir realizm bağlantısı içinde; geçişli ve rastlantısal yan yanlıklarla kendi akıl dışı kopuşunu hazırlar. Bu bir kaos yapılanmasıdır hiç şüphesiz. Ve daima öngörülmüş bir uzaklaşma ya da yalnızlaşma içindedir. Karşılaştığı düzen dışı nesne, figür ve mekânlar dolayımında beliren, ama aynı zamanda donup kalmış anlardan oluşmaktadır.

Öte yandan; indirgenmiş, ve neredeyse salt soyuta evrilmiş bu *entropik* yapılanma; karmaşıklığı, görüntüden çok ima ettiği durum ya da anlamda duyumsar. Biçimsel yalınlaşma ile bu karmaşayı kısmen örter. Ve çağrışım gücüyle *mikro-fantastik* bir uzamda manidar bir yabancılaşmayı önerir. O yüzden, Aksoy'un biçim diline yansıyan bu sahici yabancılaşma; boşluk ve mesafe duygumu meselesiyle elde edilen bu tedirgin edici, tuhaf ve benzersiz yorum, mekâna taşarak nesnelere uzanan coşkulu bir dramatik ifade olarak çıkar karşımıza. Aksoy'un sanatını karakterize eden bu tür ayrıcalıklar, indirgenmiş ve soyut görüntülerin, eşzamanlı duyuların yapı sökülümüne dönüşen yalın bir sonuca ulaşma çabasıdır her şeyden önce. Dolayısıyla öngörülemez derecede *durumsal* olan, düzen ve örüntü oluşturma eylemine dönüşen bu sanat pratiği; tedirgin edici derecede kavramsal bir boşluğun, bir uzaklaşma ve yabancılaşma çabasının üzerine tesis edilmiş gibidir. İndirgenmiş ve ilişkisizliğe adanmış bir retorikle, kopuk zamansal bir etkileşimle öte anlam oluşturma alıştırmalarına dönüşmekte ve her durumda içsel bir romantik duyumsama ile kendini ayakta tutmaktadır.

mevcut düzensizliği yansıtan yeni görsel uzamlar

Turan Aksoy'un aralıklı bir şekilde devam eden kıyasız ve belirsiz gerçeklikleri haritalandıran el yapımı sanatçı kitabı yaklaşımı; aslında, yapıbozumcu bir üslup kalitesiyle beliren yapıt-nesneyi, indirgenmiş ve soyut kavramsal bir bütünlük olarak algılar. Nitekim burada, her kitap düzlemi, mantıksal üsluplaştırmanın ötesinde, fantastik bir varoluş, değişim ve dönüşüm hikâyesinin zemini hâline getirilir. Hiç kuşku yok ki Aksoy, bu vesileyle, yalnızlık ikliminin çevrelediği bir alandan içinde yaşadığımız dünyaya bakmakta, onu düzensiz bir bütünlük olarak görmektedir. Bu şekilde; kayıp zamanlara ve mekânlara atıflı, saf ve kırılğan bir duyarlılığın ürünü olan ironik görüntülere ulaşmaya, nesne-imge dolayımı ve sürekliliği içinde, mevcut düzensizliği yansıtan yeni görsel uzamlar oluşturmaya devam etmektedir.

**turan aksoy's handmade artist books:
an act of creating a structure and order that is unpredictably situational**

MÜMTAZ SAĞLAM

Turan Aksoy's art is the product of a distanced, non-narrative imagination. It possesses a fragile structure composed of abstracted figures and objects across two- or three-dimensional planes, yet it can be associated with sensitive and distilled mental assumptions. As such, while it undergoes purification, it simultaneously becomes uncanny, reaching ironic and reactive interpretations through an unfamiliar logic of presentation that connects objects, images, and space. At the same time, it creates silent environments reflecting a sense of spatial solitude. This process continues, enriched by experimental contributions that diversify in line with the adopted stylistic and linguistic choices.

Aksoy finds the idea and practice of handmade books, produced in limited editions at set intervals, particularly appealing. He creates a unique expressive space for himself, articulated and shaped through an original form. In this process, some page arrangements almost transform into three-dimensional art objects, while simultaneously acquiring a conceptual quality in line with the visual coherence he achieves. Thus, this practice—focusing on a theme or problem and defining its own formal structure, becoming a presentation space in its own right—possesses an inherently tense and dynamic character arising from the possibilities of association. Accordingly, Aksoy's handmade book experience can be understood as experimental art objects, dimensionalised within a continuous flow, combining design, visual, and textual elements. Indeed, here we encounter an unusual process and outcome that push the boundaries of the book definition, distinguished by creative writing and narrative techniques, and producing a holistic spatial sensation and a performative effect.

an inquiry into the issue of shadow and the waning of reality

Although the *shadow* is the absolute hypothetical indicator of presence and absence, it often conceals itself in many depictions. It is like an absolute image, and/or a formal veil, taking the place of light. Yet, through its effect of deepening the existing imagination with emotional resonance, it carries formal comprehension into a realistic perception. Consequently, in the space it permeates, it is employed as a means of introducing negative elements or of foregrounding an absolute and authoritative gaze. Every painting left without shadow appears dimensionless and unreal, or surreal. For this reason, the shadow is a contribution that renders the image normal and real—a figurative whole that completes both object and figure.

In his book practice, which he terms the shadow trilogy, Turan Aksoy treats shadow precisely in this context, considering it as an effect that confers reality upon physical presence. Through this

Deplasman— 2019 p.10

concept-condition, he seeks to explore the poignant consequences of perceived absence, whether in traditional depiction, photography, or painting. He seeks to understand the historical and cultural causes of the absence produced by a dimension-reducing approach or by the perception of a lack of movement or depth. He is conscious that the lack of vision, explained through shadow, and the reality missed in symbolic representation are, in fact, what integrates the world. Hence, in his handmade books, Aksoy treats shadow both as a physical phenomenon and as a playful, plastic element, subtly employing irony to emphasise its quality and power in reinforcing representation.

Aksoy's book *The Shadow of the Miniature*, completed in 2017, is the first example of this approach.¹ As is known, a miniature refers to the illustrations that complement a manuscript. It predominantly characterises a two-dimensional, symbolic, unshaded, and therefore dimensionless and schematic depiction. In particular, in the Ottoman context, it is a cultural and political phenomenon that shaped the Eastern gaze along the axes of belief and politics. Here, Aksoy primarily employs ironic and translucent compositions that suggest the possibilities of shadow. He crowns the historical function of the practice of exaggerated visualisation with ready-made visual elements, a structure that transforms into paper sculpture, or fabric presented on a pocketed page (such as caftan cloth or a handkerchief).

The Shadow of the Miniature employs an experimental design that allows for various additions and visual-image possibilities. It resembles a distinct embroidery-painting proposal or vision that satirises the political nature of the language of power and transforms through linguistic deformation. By overturning the exaggerated and meticulously constructed order of the traditional visual language, it confronts ideological perspectives with a freer, less regulated creative initiative. Through collages and montages across varied and shifting pages, Aksoy creates new shadowed spaces that seem to tremble within themselves. Here, it is evident that a civilian language or meaning, an uncanny visual environment, and a metaphorically shadowed conception are being pursued.

This approach, seeking to liberate a form of depiction confined within books and grant it its own pictorial freedom, assesses—and overtly satirises—the miniature's (despite its appeal as a sufficiently engaging mode of perception and thought) hesitation before the corporeal radiance achieved through shadow, particularly in terms of the political context embedded in the image's representation. By drawing attention to the resulting void and objection, it constructs a shadowed, civil space. Moving away from the tensions imposed by rules and conventions, it also highlights the absurd transformations that emerge beyond Eastern references and within symbolic imagery.

In this context, Aksoy's 2022 handmade book *A Misleading Shadow* also engages with the shadow's capacity to form variable meanings and shapes.² Here, anonymously photographed individuals, captured at different times and in different environments, are presented primarily as ironic examples of temporal disconnection. Yet this anonymous reality and *mise-en-scène*, which reveal significant moments, are disrupted at a single instant by the intervention of an external subject—the photographer. The photographer's futile act of leaving a shadow on each image proves irresistibly enticing. Consequently,

¹ Turan Aksoy, *The Shadow of the Miniature*, 2016–2017, Handmade Artist Book, Istanbul, 2016–2017.

² Turan Aksoy, *A Misleading Shadow*, Handmade artist book composed of found photographs and texts, in Turkish, English, and Greek. English translation: Ahu Salahi; Greek translation: Dürüye Gökçebağ, 61 pages, Istanbul, 2022.

the page sequences have a faulty appearance, in which a safe black-and-white visual universe is manipulated through shadow. This already experimental approach is shaped on the threshold of a peculiar sentimentality, akin to the rediscovery of personal history, knowledge, and meaning through a shift in perspective.

In *A Misleading Shadow*, the focus is not on the photographed subjects but on the shadow of the one capturing the image. Across all these catalogued photographs, Aksoy pursues a dysfunctional shadow—appearing almost like a flaw—that permeates the image. He focuses on the psychology produced by the shadow and on the photographer as a subject. By carefully assembling the extensions of this weak and fragile, shifting silhouette, he attempts to recontextualise it. He notes that once the shadow is noticed, the main image seems almost deferred, and the posed gestures lose significance. The neutral and singular condition or position of the transient shadow is particularly compelling to him.

Here, what disrupts the photograph—namely, the shadow—is, in fact, a source of visual richness and added meaning. Moreover, the photographer's (or artist's) shadow and their intervention in the image—the fantasy of entering the frame—renders the image more worldly. This image-silhouette, which unwittingly witnesses time through its own visibility and adds itself to the image, functions almost as the primary proof of the staged reality of the posed moment of happiness. By placing the light behind them and involuntarily entering the composition, the figure disrupts the anonymous autonomy of the image, redefining its mysterious position, the direction of the gaze, and the framing. Inevitably appended to the photograph, this uninvited guest captures Aksoy's attention precisely because, through its shadow, it represents an additional presence.

the spatial context of an attempt at introspective self-reflection: istanbul

Turan Aksoy's handmade book practice also turns to Istanbul through two separate works, shaped by a reflective and investigative engagement with the relationships between urban space and the subject. Aksoy seems to strive to liberate spaces cleansed of lived experience—or even forbidden—through his work. Moreover, by persistently emphasising the isolating effect of the psychology to which we are subjected and the silence of these experiences, he channels the resulting individual responses into his books. He reflects the negative mood produced by the disrupted collective life of transitional and threshold urban spaces—such as parks, streets, roads, and slopes—effectively and with emotional intensity across the pages of his books.

Aksoy's visual arrangements, following the traces of his urban experiences, constitute an effort in the form of a handheld record or journal and are charged with energy. These structures become books as extensions of a narrative order immersed in darkness and chaos. Two separate works—*Displacement* (2019)³ and *An Impossible Inbuilt Bridge* (2020)⁴—are distinct products of this approach. Urban experiences that involve displacement and transgression of boundaries, particularly those shaped by

³ Turan Aksoy, *Displacement*, Handmade artist book comprising photographs, stencils, and aphorisms, Istanbul, 2019. (Subtitles: Alelaide, Çit, Barikat, Sessiz Sessiz, Park, Cephe, Mahal, Nefes Nefese, Çimen, Karakol, Yavaş Yavaş, Korku.)

⁴ Turan Aksoy, *An Impossible Inbuilt Bridge*, Artist book composed of 12 photographs and drawings accompanied by 12 separate texts (aphorisms and quotations), 42 pages, December 2020, Cyprus. Produced in 18 copies

politically and socially decisive agendas, seem to have generated the hazy images that these books contain, themselves the extension of exhausting psychological determinations. *Displacement*, in particular, engages with spatial perception in the context of order and control, tracing the emotional state that emerges precisely between concepts and actions such as chaos, invasion, and exile. Here, for things contaminated or lost, with connotations of *isolation or confinement*, the development of a sombre language and interpretive approach becomes almost inevitable.

Notably, Aksoy's images of Istanbul lean on the tension and sensitivity emerging between the subject, space, and the urban environment, as well as between the possibilities of contrast and contact. *Displacement*, therefore, is a space-time rhetoric shaped with an observant stance, addressing urban conditions in a manner that is melancholic yet also capable of surprising effects. On an emotional level, it consists of declarations freely constructed and integrated through a literary language. The work adopts a perspective attentive to the historicity of public spaces and to the changes they undergo in a tragic context. Emphasised through a stencil-and-graffiti aesthetic and foregrounding an ordinary yet subversive culture of resistance, it is an emotional work that draws attention to the loss of spatial freedom and the eerie silence that results.

An *Impossible Inbuilt Bridge* is similarly a book that attempts to create narrative situations by tracking everyday routes, narrating an inner journey experienced through the bridge metaphor. It is a fragmented, layered, and naturally two-sided, melancholic urban narrative dedicated to Istanbul. Each selected, high-energy image used here possesses mental patterns that almost construct its own fantasy order. Consequently, it is entirely natural that the eschatological emphases characterising Aksoy's interpretation merge with Istanbul, reconstructing the bridge image as an experiential space within the resulting cosmic void.

The bridge is a concept—and an architectural element—laden with metaphor, providing the possibility of passage between two banks. Considering the idea of transition or connection alongside the image of the bridge is, in fact, to remain fixated on the distance between the two sides. A two-way bridge crossing as part of a daily routine simultaneously symbolises both a meeting and a separation or solitude. For this reason, the bridge inevitably transforms into an internal metaphor that tragicises the perception of in-between space and distance. In the book, the centre of the bridge image, spread across two full pages, emphasises this context by highlighting a state of indecision and a dual uncertainty.

While *Displacement* concentrates on the unsettling effect of social and political division on space, *An Impossible Inbuilt Bridge* expresses a deeply individual, introspective dialogue attached to the bridge in a melancholic manner. Perhaps for this reason, Aksoy begins to perceive the image of the giant bridge silhouette, transformed into a sculptural form, as a ghostly presence with life and time behind it. Images of empty streets and roads strongly reinforce this imagination. Here, Aksoy differentiates the bridge, which symbolises the desire for immortality and carries positive-collective meaning, by somewhat contrasting it. It is also evident that he seeks to recall the realities of destruction and annihilation that remain in the background or are covered over.

a paradigmatic model gaining dynamism through unusual connections

Turan Aksoy's handmade book-works, through experiments with materials and inventive devices, resemble an uncanny journey in pursuit of the ideal of creating a new visual universe.⁵ Despite uncertainties inherent to fictional constructions, they adopt an approach of extreme reduction and symbolisation through acts of imaging or depiction. This narrative plane, which preserves its novelty through its differences, also possesses a consistent and effective emotional dimension—based on abstraction and rhythm, shaped through repetition by a figurative device—yet maintains a calm, distant appearance. It is almost a field of endless experimentation and damage, devoted to the disorder of things, composed of factual and fragmented metaphors. Or rather, it is a conceptual and paradigmatic model emerging between knowledge, subject, and emotion, gaining dynamism through unusual connections...

As is well known, Aksoy's art has long been constructed upon uncertain, neutral, directionless, and incomplete knowledge that he observes in the unconditional coexistence of the inner and outer worlds he depicts in a symbolic context. It consists of radical observations and sensitive touches, forming an internally coherent universe. Within a fragmented realism that also evokes fantastic and fairy-tale-like elements, it prepares its own irrational rupture through transitional and accidental juxtapositions. This is undoubtedly a structure of chaos, always accompanied by a preordained sense of detachment or isolation. It emerges through the mediation of irregular objects, figures, and spaces he encounters, yet is simultaneously composed of moments that seem frozen in time.

On the other hand, this entropic structure—reduced and almost evolved into pure abstraction—perceives complexity less in the image than in the condition or meaning it implies. Through formal simplification, it partially conceals this complexity and, through the power of association, proposes a meaningful estrangement within a micro-fantastical space. For this reason, the genuine sense of alienation reflected in Aksoy's formal language—this unsettling, strange, and singular interpretation achieved through a perception of emptiness and distance—appears as an impassioned dramatic expression that extends from space to objects. Such qualities that characterise Aksoy's art are, above all, an effort to arrive at a simple outcome in which reduced and abstract images transform into a deconstruction of simultaneous sensations. Consequently, this artistic practice—turning into the act of creating order and pattern in an unpredictably situational manner—seems to be established upon an unsettling conceptual void, upon an effort of distancing and alienation. With a rhetoric devoted to reduction and disconnection, and through a fragmented temporal interaction, it becomes an exercise in generating alternate meanings, sustaining itself in every instance through an inner romantic sensibility.

⁵ In addition to the works mentioned above, Aksoy has produced two other handmade books: *As If You Were a Sultan* and *Constantly Changing Shadow*. According to the artist, *As If You Were a Sultan* was his first book, produced in an edition of 4 and exhibited as an installation. It comprises numerous internet news items and images, alongside critical texts, that show how class divisions, deprivation, and religious and moral terms and idioms are visually manipulated. The final book of the *Shadow Trilogy*, completed in 2025, *Constantly Changing Shadow*, references Claude Monet's notion of "constantly changing light" and consists of 46 pages of anonymous photographs. The images exhibit an impressionistic effect, with figures and objects merging as light and shadow fragments. Designed like two interwoven booklets, another key element of this work is the use of selected words that highlight the variability of light and its causes. (Information drawn from Turan Aksoy's written statements, January 2026.)

new visual spaces reflecting existing irregularity

Turan Aksoy's handmade artist's book approach, which intermittently maps boundless and indeterminate realities, perceives the work-object that emerges with a deconstructive stylistic quality as a reduced and abstract conceptual whole. Indeed, each book plane here is transformed into the ground for a fantastic narrative of existence, change, and transformation that goes beyond logical stylisation. Undoubtedly, through this process, Aksoy views the world we inhabit from a domain suffused with solitude, perceiving it as an irregular totality. In this way, he continues—through the mediation and continuity of the object-image—to reach ironic images born of a pure and fragile sensibility that refers to lost times and spaces, and to construct new visual realms that reflect the prevailing disorder.

Gölge iyi bir çözüm gibi duruyor, tesadüfi veya gizli bir şekilde sanatçının kendine yer verebilmesi için yapitta.

Η σκιά φαίνεται να είναι μια καλή λύση, τυχαία ή κρυφά, για να μπορέσει να δώσει χώρο ο καλλιτέχνης για τον εαυτό του στο έργο.

Shadow seems like a good solution for artists to have a place for themselves in their work, coincidentally or in a more concealed way.

Yanıltıcı Bir Gölge
A Misleading Shadow
Μια Παραπλανητική Σκιά— 2022

KORKU VE GÖLGE

İçeriye Doğru İmkansız Bir Köprü— 2020 p.20-21
durmaksızın değişen gölge/ constantly changing shadow—2025

Durmaksızın Değişen Gölge ve *Yaniltıcı Bir Gölge*
kitaplarında kullanılan fotoğraflar ikinci el
pazarlarından alınmış, anonim fotoğraflardan
oluşmaktadır.

The photographs used in the books
Constantly Changing Shadow and *A Misleading Shadow*
consist of anonymous photographs acquired from
second-hand markets.

Bul

Kızla al
güzel
güzel
yönelim
pencere
ağaçları
Or bir g
düşünce

Nasıl da arzulamaktayız hainlerimizin de bizim gözümüzle bakmasını.

İçeriye Doğru İmkansız Bir Köprü— 2020

